Ministerstwo
Sprawiedliwości

Sekretarz Stanu
Arkadiusz Myrcha

BK-VII.0520.9.2025
Warszawa, 19 lutego 2025 r.

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na oświadczenie złożone przez Pana senatora Stanisława Karczewskiego na 26. posiedzeniu Senatu 8 stycznia 2025 r., uprzejmie przedstawiam informacje z zakresu właściwości Ministra Sprawiedliwości.

Na wstępie pragnę podkreślić, że Minister Sprawiedliwości Adam Bodnar wraz ze współpracownikami jest zdeterminowany, aby przygotowywana przez rząd zmiana prawa zapewniała maksymalną skuteczność państwa w walce z przestępczością na polskich drogach, w tym nieuchronność kar.

Projekt zmiany prawa

20 stycznia 2025 r. do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów został wpisany projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z poprawą bezpieczeństwa ruchu drogowego (UD 185):

https://legislacja.gov.pl/projekt/12394306

Projekt 6 lutego 2025 r. został skierowany do uzgodnień międzyresortowych, konsultacji publicznych i opiniowania.

Projekt powstał we współpracy kilku resortów w jednym celu, aby realnie podnieść bezpieczeństwo na polskich drogach. Projekt ma za zadanie wprowadzić system przepisów ukierunkowanych na skuteczne przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom na drogach, poprzez m.in.:
- penalizację nielegalnego wyścigu samochodowego,
- wprowadzenie przepisów związanych z ograniczeniem naruszeń związanych z rażąco niebezpieczną brawurową jazdą,
- zmiany w zakresie przepisów dotyczących zakazu prowadzenia pojazdów, w szczególności prowadzenia pojazdów w trakcie obowiązującego zakazu prowadzenia pojazdów, w tym wprowadzenie dożywotniego zakazu prowadzenia pojazdów w przypadku skazania za niestosowanie się do orzeczenia zakazu prowadzenia pojazdów,

+48 22 52 12 888
kontakt@ms.gov.pl
www.gov.pl/sprawiedliwosc

Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa P-33

ograniczenie możliwości orzeczenia przez sąd warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności, obligatoryjny przepadek pojazdu, wyższe świadczenie pieniężne,
- zaostrzenie przepisów w zakresie przepadku pojazdów, w stosunku do sprawców wypadków ze skutkiem śmiertelnym, rażąco naruszających przepisy ruchu drogowego, w tym na skutek wyścigu samochodowego,
- zaostrzenie odpowiedzialności za popełnienie wykroczenia w tzw. recydywie wykroczeniowej.

Planowany termin przyjęcia projektu przez Radę Ministrów to drugi kwartał 2025 r.

Obecny stan prawny

Zgodnie z art. 178a § 1 Kodeksu karnego (k.k.) kto, znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, prowadzi pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. Ponadto jeżeli sprawca czynu określonego w §1 był wcześniej prawomocnie skazany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo za przestępstwo określone w art. 173 k.k., art. 174 k.k., art. 177 k.k. lub art. 355 § 2 k.k. popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego lub dopuścił się czynu określonego w §1 w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5 (art. 178a § 4 k.k.).

Z kolei w myśl art. 178 § 1 k.k. skazując sprawcę, który popełnił przestępstwo określone w art. 173 § 1 lub 2 k.k., art. 174 k.k. lub art. 177 § 1 k.k. znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia lub spożywał alkohol lub zażywał środek odurzający po popełnieniu czynu określonego w art. 173 § 1 lub 2 k.k., art. 174 k.k. lub art. 177 § 1 k.k., a przed poddaniem go przez uprawniony organ badaniu w celu ustalenia w organizmie zawartości alkoholu lub obecności środka odurzającego, sąd orzeka karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisane sprawcy przestępstwo w wysokości od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę do górnej granicy tego zagrożenia zwiększonego o połowę (co oznacza że za wypadek z art. 177 § 1 k.k. popełniony przez sprawcę będącego pod wpływem środka odurzającego może zostać wymierzona kara od 2 miesięcy do 4 lat i 6 miesięcy).

Dodatkowo art. 178 § 1a k.k. stanowi, że skazując sprawcę, który popełnił przestępstwo określone w art. 173 § 3 lub 4 k.k. lub art. 177 § 2 k.k., w warunkach określonych w § 1 (a więc m.in. pod wpływem środka odurzającego), sąd orzeka karę pozbawienia wolności w wysokości:
1) nie niższej niż 3 lata, jeżeli następstwem wypadku jest ciężki uszczerbek na zdrowiu innej osoby albo następstwem katastrofy jest ciężki uszczerbek na zdrowiu wielu osób, do dwukrotności górnej granicy ustawowego zagrożenia,
2) nie niższej niż 5 lat, jeżeli następstwem czynu jest śmierć człowieka, do dwukrotności górnej granicy ustawowego zagrożenia w przypadku katastrofy, a 20 lat pozbawienia wolności w przypadku wypadku.

Warto podnieść, że zgodnie z art. 69 § 1 k.k. sąd może warunkowo zawiesić wykonanie kary pozbawienia wolności orzeczonej w wymiarze nieprzekraczającym roku, jeżeli sprawca w czasie popełnienia przestępstwa nie był skazany na karę pozbawienia wolności i jest to wystarczające dla osiągnięcia wobec niego celów kary, a w szczególności zapobieżenia powrotowi do przestępstwa.

Zaznaczyć również należy, że zawieszając wykonanie kary, sąd bierze pod uwagę przede wszystkim postawę sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste, dotychczasowy sposób życia oraz zachowanie się po popełnieniu przestępstwa (art. 69 § 2 k.k.). Nadto, wobec sprawcy występku o charakterze chuligańskim oraz sprawcy przestępstwa określonego w art. 178a § 4 k.k. sąd może warunkowo zawiesić wykonanie kary jedynie w szczególnie uzasadnionych wypadkach (art. 69 § 4 k.k.). Zauważyć więc trzeba, że w razie skazania czyn z art. 178a § 4 k.k. zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności może być zastosowane wyjątkowo, zaś za wypadek spowodowany m.in. przez sprawcę będącego pod wpływem środka odurzającego, jeżeli jego następstwem jest ciężki uszczerbek na zdrowiu lub śmierć człowieka, przewidziane są surowe kary pozbawiania wolności i w ogóle nie ma możliwości ich warunkowego zawieszenia.

Wymierzając karę sąd uwzględnia m.in. motywację i sposób zachowania się sprawcy, rodzaj i stopień naruszenia ciążących na sprawcy obowiązków, rodzaj i rozmiar ujemnych następstw przestępstwa, właściwości i warunki osobiste sprawcy, sposób życia przed popełnieniem przestępstwa i zachowanie się po jego popełnieniu (art. 53 § 2 k.k.).

Z wyrazami szacunku
Arkadiusz Myrcha
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/